

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **A. H.**, zast. Mgr. Helenou Pindejovou, advokátkou, se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2023, č. j. OAM-1031/ZA-ZA15-ZA19-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 2023, č. j. 41 Az 35/2023-34,

t a k t o :

Kasační stížnosti **s e p ř i z n á v á** odkladný účinek vůči rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 2023, č. j. 41 Az 35/2023-34.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Výše uvedeným rozhodnutím („dále jen „napadené rozhodnutí“) shledal žalovaný opakovanou žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu za nepřipustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil.

[2] Žalobkyně brojila proti napadenému rozhodnutí žalobou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl.

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) se nyní proti napadenému rozsudku brání kasační stížností, jejíž součástí učinila rovněž návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[4] Návrh na přiznání odkladného účinku stěžovatelka odůvodňuje tím, že trpí depresivním onemocněním, které se projevuje mimo jiné dezorientací v čase a prostoru a občasnými halucinacemi. Trpí úzkostnými stavy a depresemi, neboť se chorobně obává o svého syna (též žadatele o mezinárodní ochranu v České republice), jemuž v domovské zemi hrozí nástup povinné vojenské služby. Má za to, že bezpečnostní situace v Arménii je hrozbou pro její rodinu, byť tento pocit je zkreslený jejím onemocněním. V České republice žije čtyři roky, není samostatná a vyžaduje celodenní péči, kterou jí poskytuje její syn, na kterého je fixovaná. Za okolnosti odůvodňující její přítomnost na území po dobu průběhu soudního řízení tak považuje právě své onemocnění a závislost na péči syna. Není si vědoma

toho, že by přiznání odkladného účinku její kasační stížnosti bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem či že by znamenalo nepoměrně větší újmu jiným osobám.

[5] Žalovaný k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti uvádí, že neshledává naplnění některého z důvodů uvedených v § 73 odst. 2 s. ř. s. a s přiznáním odkladného účinku nesouhlasí. Má za to, že nebylo prokázáno, že situace stěžovatelky je natolik výjimečná oproti ostatním žadatelům v obdobném postavení. Nestačí pouze poukázat na možnost vzniku újmy, ale ta musí být v přímé souvislosti s výkonem napadeného rozhodnutí. Zároveň musí jít o následek určité intenzity, aby jej bylo možné označit za újmu. Má za to, že stěžovatelka prezentovala své důvody pouze v obecné rovině.

[6] Podle § 107 s. ř. s. v posuzované věci kasační stížnost nemá odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užije přiměřeně. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s., *soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*

[7] Z četné judikatury Nejvyššího správního soudu lze dovodit, že institut odkladného účinku se primárně vztahuje k žalobě jako prostředku ochrany veřejných subjektivních práv. Kasační stížnost je však mimořádným opravným prostředkem směřujícím proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. Odkladný účinek vůči pravomocnému rozhodnutí by proto měl být přiznáván pouze v ojedinělých případech, pro něž zákonodárce užil slova o „nepoměrně větší újmě“. Přiznáním odkladného účinku se totiž prolamují právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno. Tímto zákonným postupem je meritorní rozhodnutí o kasační stížnosti, nikoliv přiznání odkladného účinku (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2013, č. j. 5 Afs 84/2012-31). Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[8] Podle tohoto ustanovení soud může přiznat žalobě odkladný účinek za současného splnění dvou podmínek: (1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a (2) přiznání odkladného účinku nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Ve smyslu § 107 s. ř. s. uvedené podmínky platí přiměřeně i pro odkladný účinek kasační stížnosti.

[9] Nejvyšší správní soud po zhodnocení důvodů uváděných stěžovatelkou dospěl k závěru, že zákonné podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle výše uvedených ustanovení soudního řádu správního jsou splněny. Stěžovatelka tvrdí, že by pro ni výkon nebo jiné právní následky napadeného rozhodnutí znamenaly nepoměrně větší újmu, než jaká může vzniknout přiznáním odkladného účinku jiným osobám, a to zejména s poukazem na její onemocnění a její fyzickou i psychickou závislost na synovi, přičemž obojí se u stěžovatelky projevilo po úmrtí staršího syna. Vycestování stěžovatelky by tak znamenalo odloučení od syna a případné zhoršení jejího psychického stavu.

pokračování

[10] Je sice pravdou, že k bezprostřednímu opuštění území České republiky by stěžovatelka mohla být donucena až v souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění, o něž zde nejde, pro stěžovatelku by to však znamenalo pobývat na území České republiky nelegálně a vystavit se riziku zákazu pobytu na území České republiky po určitou dobu, který je se sankcí správního vyhoštění pravidelně spojen (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011-100). Ani tato skutečnost tedy není překážkou přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[11] Současně není kasačnímu soudu známo, že by v případě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti hrozila újma jiným osobám, jelikož tomu žádné indicie nenasvědčují. První z výše uvedených podmínek je tudíž splněna.

[12] K otázce možného rozporu přiznání odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem (druhá z výše uvedených podmínek) se Nejvyšší správní soud vyjádřil mimo jiné v usnesení ze dne 19. 11. 2014, č. j. 1 Azs 160/2014-25, v němž dospěl k závěru, že „[p]okud jde o možný rozpor s důležitým veřejným zájmem, je opět nutné poměřit na jedné straně újmu hrozící stěžovateli v případě nepřiznání odkladného účinku, a na straně druhé důležité zájmy společnosti. Pro zamítnutí návrhu přitom nepostačuje pouze existence kolidujícího veřejného zájmu, jak by se mohlo zdát z doslovného výkladu § 73 odst. 2 s. ř. s. Toto ustanovení nutno vykládat ústavně konformním způsobem, a proto je třeba za pomoci testu proporcionality vážit intenzitu hrozícího zásahu do základního práva svědčícího žalobci s intenzitou narušení veřejného zájmu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008 – 131, č. 1698/2008 Sb. NSS).“

[13] Nejvyšší správní soud tudíž přistoupil k poměrování intenzity proti sobě stojící újmy hrozící stěžovatelce a narušení důležitého veřejného zájmu.

[14] Jak již výše uvedeno, v případě nepřiznání odkladného účinku existuje hrozba zhoršení psychického onemocnění stěžovatelky. Ta nyní 4 roky pobývala v České republice v péči syna, o kterou by nepřiznáním odkladného účinku přišla. Dalším důležitým, byť nikoliv jediným a výlučným hlediskem, které Nejvyšší správní soud zohlednil, je zachování stěžovatelčina ústavního práva na spravedlivý proces. Byť je stěžovatelka v tomto řízení v souladu se zákonným požadavkem zastoupena advokátem, náleží k právu na spravedlivý proces i právo účastníka vystupovat v tomto řízení osobně, být v kontaktu se svým zástupcem, udělovat mu pokyny pro výkon zastoupení, poskytovat mu potřebnou součinnost atd. Pokud by se stěžovatelka vrátila do země původu, nebylo by možné zaručit, že jí bude výkon práva na spravedlivý proces v celé jeho šíři umožněn.

[15] Nejvyšší správní soud rovněž neshledal existenci skutečností, pro které by přiznání odkladného účinku bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem, kterým je zde požadavek, aby se na území České republiky nacházely pouze osoby, jež k tomu disponují příslušným oprávněním. Je tomu tak proto, že v případě přiznání kasační stížnosti odkladného účinku se pouze pozastavující účinky napadeného rozsudku, a to toliko na omezenou dobu shodnou s délkou řízení o stěžovatelčině kasační stížnosti. I druhá z výše uvedených podmínek je tudíž splněna.

[16] Kasační soud tudíž dovodil naplnění všech shora vymezených podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 téhož zákona, a proto kasační stížnosti odkladný účinek přiznal. Učinil tak ve vztahu k napadenému rozsudku (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Azs 339/2019-38).

[17] Závěrem Nejvyšší správní soud připomíná, že usnesení o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je svou podstatou rozhodnutím předběžné povahy a nelze z něj předjímat budoucí rozhodnutí o věci samé.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. listopadu 2023

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu